

<http://vandreboka.breivika.vgs.no>

VANDREBOKA - 9. RAPPORTERING

VANDREBOKA - TROMS

[Hjem](#) | [Om](#) | [Nyheter](#) | [Kalender](#) | [Fotogalleri](#) | [Lenker](#) | [Dokumenter](#) | [Kontakt](#)

Velkommen til Vandrebokprosjektet

Vandreboka er et samarbeidsprosjekt mellom Østfold, Hedmark, Oppland og Troms fylkeskommune. Prosjektet arbeider med opplæring av elever og læringer, fra første skoleår i videregående skole og fram til fagproven

Deltakere

I Troms er det fagområdene frisør og elektrofag som deltar i prosjektet

De skolene som er med i prosjektet, er: [Breivika vg skole](#) og [Breivang vg skole](#)

Prosjekter er også med i "Skolebasert formidling". Du finner info om dette prosjektet ved å følge [denne linken](#)

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkaasuohkan

[Hjem](#) | [Om](#) | [Nyheter](#) | [Kalender](#) | [Fotogalleri](#) | [Lenker](#) | [Dokumenter](#) | [Kontakt](#)

INNHold

VANDREBOKA - 9. rapportering.....	1
Erfaringer i Troms.....	3
Innledning.....	3
Digitale mapper i lærings- og vurderingsarbeidet.....	3
Lærings og utviklingsteam (LUT).....	6
Fagprøven.....	6
Spørsmål og svar.....	7
Videreføring av prosjektet.....	9
Vedlegg Breivika videregående skole.....	10
Vedlegg Breivang videregående skole.....	12
Vedlegg, frisør.....	13
Vedlegg LUT-Elektro.....	15
Vedlegg faglig leder Bravida.....	17
Vedlegg fagprøvenemnd elektro.....	18
Vedlegg fagprøvenemnd frisør.....	20

ERFARINGER I TROMS

INNLEDNING

“Vandrebooka”, eller opprinnelig tittel “Med mapper som lim i et 4-årig opplæringsløp” har vært prøvd ut i fra 2005 til 2010. I Troms har to skoler deltatt i prosjektet; Breivang vgs og Breivika vgs. I starten av prosjektet var kun Breivika vgs representert, men 1. Januar 2006 ble frisørutdanninga flyttet til Breivang vgs og dermed ble antall projektskoler fordoblet.

To fagområder er representert i prosjektet, frisør og elektrofag med sluttkompetanse elektriker, telekommunikasjon og serviceelektroniker.

Prosjektet har fra første dag hatt fokus på at mappevurdering skulle brukes som arbeids- og vurderingsform både i skole og i bedrift. I Troms valgte vi å bruke elektroniske mapper, fordelt på to læringsplattformer (LMS): FIFF (frisører) og Fronter (fram til årsskiftet 05/06 brukte elektrofag iMentor, men denne plattformen ble faset ut til fordel for Fronter). Prosjektet har fulgt elever og lærlinger i en fireårsperiode fra GK (Vg1) til fullført læretid. Det er per dato 5 elektrolærlinger som ikke har avlagt fagprøve.

Vi har opprettet eget nettsted for informasjon og samarbeid: <http://vandrebooka.breivika.vgs.no/>

DIGITALE MAPPER I LÆRINGS- OG VURDERINGSARBEIDET.

Prosjektet har hatt fokus på gjennomgående dokumentasjon som grunnlag for underveisvurdering. Mappen skal være kjernen i et pedagogisk læringsarbeid, et verktøy som kan styre læringsprosessen; Planlegging, Gjennomføring og Vurdering/Refleksjon (PGV). Alle arbeider/oppgaver i mappen skal inneholde disse elementene. Ved å ha fokus på denne læringsprosessen lærer elever og lærlinger seg å dokumentere arbeidet som en del av opplæringa og ikke noe som en må gjøre “etter at arbeidet er ferdig”.

Erfaringene viser at elever og lærlinger som har brukt PGV – oppgaver, blir mer selvstendige i sitt arbeid og de kommer raskere i gang med verdiskapningen.

Elevene ved Breivang videregående skole og Breivika videregående skole har brukt digital læringsplattform (LMS) i læringsarbeidet. Etter hvert som elevene kom ut som lærling i bedrift, viste det seg imidlertid at LMS ble brukt i liten (ingen(?)) grad. Dette kan skyldes flere forhold, blant annet daglig tilgang til datamaskiner. Flere av veilederne brukte i begynnelsen PC bare i liten grad. Dette har endret seg, og flere faglige ledere og opplæringskontor bruker nå datamaskinen i læringsarbeidet.

FIFF kontra FRONTER

FIFF er en LMS som er tilpasset flere yrker. Her er det lagt inn ressurser for fagene /programområdene:

- Aktivitetsplan/kalender
- Læreplanmål
- Faglitteratur
- Idebank
- Oppgaver
- Innleveringsmapper
- Meldingstjeneste
- Logg

FRONTER er en plattform som i utgangspunktet er tilnærmet uten innhold (det følger med meldingstjeneste og kalender), og hvert fag / programområde må opprette "rom" og legge inn nødvendig innhold. Det ble lagt inn disse ressursene i rommet:

Ressursmapper:

- læreplaner, retningslinjer for fagprøven, halvårsoppgaver for alle sluttkompetansene m.m

Innleveringsmapper:

- Mapper for innlevering av halvårsoppgaver. Mappene er tidsstyrt i forhold til innleveringsfrister som er satt til 15.01 og 01.06 hvert år. I disse mappene legger faglig leder inn kommentarer, veiledninger og vurderinger.

For å få en funksjonell LMS mener jeg det er en forutsetning at noen fagpersoner må legge til rette innholdet på LMS-en slik at opplæringskontorene (OK) / faglige ledere og andre kan ta i bruk et komplett verktøy. Dersom digitale mapper skal bli en gjennomgående arbeidsform i hele utdanningsløpet, så må en kvalitetssikre dette arbeidet og sikre at alle parter får god opplæring i bruk av verktøyet. Ikke minst gjelder dette i forhold til bedrifter som IKKE er organisert gjennom et opplæringskontor.

Halvårsoppgaver

Sitat fra LUT-Elektro:

"6-10 halvårsoppgaver med vurdering er bedre enn ei dårlig/tilfeldig opplæringsbok. Læringsen får et mer eierforhold til en halvårsoppgave på et spesifikt emne av opplæringen, samt at vi får en god dokumentasjon av læringsprosessen."

På begge prosjektskolene har bruk av digitale mapper blitt en del av skolens faste læringsarbeid. Vi ser at frisører og elektrofag har hatt nytte av erfaringer i Vandrebokprosjektet, og at det gjenstår noe arbeid for å få andre studieretninger/programfag med på denne arbeidsformen. Utdanningsetaten har opprettet fagnettverk for hvert programfag. Disse nettverkene skal gjennomføre en til to årlige samlinger for lærere / opplæringskontorer. Vi vil bruke dette nettverket til å spre / dele våre erfaringer fra prosjektet.

Bedriftene som har deltatt i prosjektet sier klart at de ønsker å fortsette med denne typen undervisvurdering / veiledning. Det gjelder både de som er organisert i opplæringskontor (frisører) og "frittstående bedrifter" (elektrofag). LUT har utarbeidet rammer for halvårsoppgavene, noe som sikrer at bredden i læreplanen er ivaretatt. Bedriftene mener at denne måten å organisere læretiden på er bedre enn den tradisjonelle opplæringsboka og at mappevurdering i bedriftsopplæringa setter et helt annet fokus på kvaliteten i opplæringa enn før.

Prosjektet viser at det er fordelaktig å bruke elektroniske mapper (LMS). Organiseringa av innleveringsmapper gjør at de som har innsyn i innleveringsmapper, raskt kan danne seg et bilde av progresjonen i opplæringa.

Prosjektet avdekker også at det er langt lettere å følge opp læringsarbeidet når opplæringa er organisert gjennom opplæringskontor. Elektrobedriftene er organisert i opplæringsringen "NELFO Troms", men opplæringsringen har ikke vært engasjert i arbeidet med halvårsoppgavene. Vi ser også at ved å bruke LMS, så har forvaltningen langt større mulighet til å kvalitetssikre at bedriftene gir den opplæringa som er avtalt.

Når det gjelder dokumentasjonsformen, så ser vi at lærlingene bruker bransjens dokumentasjonsverktøy, sitat fra faglig leder på Bravida:

"Alt går elektronisk. Montører / lærlinger gjør all dokumentasjon, timeskriving, reiseoppgjør, kunderapporter osv. på PC eller håndholdte PDAer."

Dette vil på sikt føre til at skolene tar mer i bruk dokumentasjonsverktøy som bransjen bruker. Foreløpig er det et kostnadsspørsmål, da for eksempel elektrobransjen i stor grad bruker håndholdte PDAer.

Vi ser også at lærlingene bruker bilder (som ofte er tatt med mobiltelefon) til å dokumentere utførelsen av arbeidet. Flere bilder er viderebehandlet ved at lærlingen har ført kommentarer direkte i bildet. "Et bilde sier mer enn tusen ord" sies det, og vi ser at lærlinger (særlig gutter) som ikke er skriveglad, bedre får dokumentert arbeidet/læringen når de ikke bare må uttrykke seg skriftlig.

LÆRINGS OG UTVIKLINGSTEAM (LUT)

Prosjektet har prøvd ut Lærings- og utviklingsteam (LUT) som en ny samarbeidsarena for skole, elever, lærlinger og bedrifter. LUT består av elever og lærere, lærlinger, instruktører og faglige ledere, prøvenemnder og delprosjektledere fra fagopplæring.

LUT har vært "navet" i læringsarbeidet, gruppene har utarbeidet konkrete forslag til aktiviteter i opplæring og vurdering, utviklet halvårsoppgaver og vurderingskriterier.

LUT er et viktig bindeledd mellom alle involverte for å bedre kvaliteten på opplæringa. Erfaringene i prosjektet viser at det er, og alltid vil være, behov for samhandling for å gi en god utdanning.

Gjennom deltakelse i LUT har elever / lærlinger hatt en bedre mulighet til elev/lærlingmedvirkning, og de føler at de er blitt hørt av alle parter

FAGPRØVEN

Tilbakemeldinger fra prøvenemndsmedlemmer i prosjektet er udelt positive. De fremhever spesielt samarbeid med faglig leder og at undervisvurderingene / halvårsoppgavene er med på å vise lærlingenes kompetanse:

- Lærlingene lærer seg å dokumentere jobben som skal utføres. Får det inn ifra begynnelsen. Mange feil på nyanlegg som avdekkes, er mangelfull dokumentasjon. Ved å "tvinge" lærlingene til å dokumentere jobbene som utføres, vil man på sikt kunne redusere feil på nyanlegg.
- Lærlingen oppfordres til å være mer delaktig i å tilegne seg kompetanse / lærdom ihht. kompetansemål, samt kunne bevise det underveis. Ikke bare "stormlese" ved slutten av læretiden, før avleggelse av en ordinær fagprøve.
- Bedriftene må være aktiv i læreperioden. Må følge opp lærekandidaten kontinuerlig i hele læretiden.
- Man kan avdekke hvordan lærlingen utvikler seg i løpet av læretiden, og rettlede /veilede underveis.
- Man avdekker lettere bedrifter som ikke følger opp lærlingene på en tilfredsstillende måte.
- I og med at det er flere delprøver, så vil man til en viss grad ha kontroll over at lærlingen får litt allsidighet vedr arbeidsoppgaver i læreperioden.

Resultater fra fagprøver så langt i prosjektet:

- 1 kandidat Bestått Meget godt
- 10 kandidater Bestått
- 2 kandidater Ikke bestått

KONKLUSJON

Sitat fra prøvenemnda for elektrikere

"Utvisomt positivt. Oppnår høyere kvalitet på gjennomførelse av læretiden og gjennomførelse av fagprøven. Dette kan resultere i en høyere kvalitet på nyutdannede elektrikere."

SPØRSMÅL OG SVAR

Synspunkter fra fylkesprosjektleder Trond Kristoffersen

- Har prosjektet ført til bedre kvalitet på opplæringen i skole og bedrift og dermed elevens/lærlingens egen læring?

Vi ser helt klart at ved å bruke LMS med digitale mapper, innfører vi et helt annet undervisningssystem. Tidligere foregikk undervisningen ofte i et klasserom der den enkelte lærer i stor grad kunne bestemme hvem som skulle få innsyn i undervisninga. Ved å flytte en stor del av læringsarena over på nett, kan en på en langt enklere måte sikre at opplæringa skjer i tråd med læreplaner m.m.

Prosjektet avdekker også at det er langt lettere å følge opp læringsarbeidet når opplæringa er organisert gjennom opplæringskontor. Elektrobedriftene er organisert i opplæringsringen "NELFO Troms", men opplæringsringen har ikke vært engasjert i arbeidet med halvårsoppgavene. Vi ser også at ved å bruke LMS, så har forvaltningen langt større mulighet til å kvalitetssikre at bedriftene gir den opplæringa som er avtalt.

Prosjektet har også vist at en ved hjelp av LUT har et langt bedre verktøy for samarbeid mellom alle parter i det fireårige opplæringsløpet. Ved at elever og lærlinger er med i LUT, så sikrer vi også elevmedvirkning på en bedre måte enn tidligere.

Selv om prosjektet samla har inkludert mange elever, så er utvalget av de som har fullført med fagprøve for lite til å si noe om kvaliteten på opplæringa er blitt bedre. Vi har imidlertid en klar indikasjon på at fokus på opplæring har vært bedre, og det er sannsynlig at dette på sikt vil høyne kvaliteten.

- Har prosjektet ført til at hver enkelt elev/ lærling er bedre forberedt for arbeidslivet, og til å bli en god fagarbeider og samfunnsdeltaker?

Prøveresultatene gir så vidt jeg kan se ikke noen indikasjoner på dette spørsmålet, til det er utvalget for lite, og det gjenstår enda 5 lærlinger som per dato ikke har avlagt fagprøve.

- Har prosjektet ført til at det gjennom det fireårige opplæringsløpet er blitt gjennomført en helhetlig pedagogikk, der hele læretiden (2 år i skole og 2 år i bedrift) preges av at elevene /lærlingen aktivt deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid?

Ja, prosjektet er "tufta på" en arbeidsform der elever / lærlinger skal læres opp til sjølstendig å Planlegge, Gjennomføre og Vurdere egen læring (PGV). Vi ser også at Kunnskapsløftet viderefører denne arbeidsformen, og jeg mener at det på sikt vil skape elever / lærlinger / fagarbeidere som er mer bevisst på at det er denne kompetansen som næringslivet

etterspør. Vi ser også at denne arbeidsformen i skole i stor grad erstatter "tradisjonelle prøver". Det favoriserer de elevene / lærlingene som ser at de får igjen for å yte hver dag, og at det ikke holder å "stormlese" for å få gode resultater på prøver / eksamener.

- Har prosjektet ført til utvikling og utprøving av elektroniske mapper?
Vil dette bli videreført?

Systemet med elektroniske mapper / LMS er vedtatt å føres videre i Troms. I løpet av prosjektperioden har Troms Fylkeskommune (TFK) innført "Elev-PC" der hver elev disponerer PC gjennom hele utdanningsløpet. TFK har også vedtatt at LMS-et "Fronter" skal brukes i opplæringa. Per dato er dette gjennomført for elever i Kunnskapsløftet. TFK arbeider systematisk med at også opplæringskontorene skal bruke LMS. Dette arbeidet kvalitetssikres ved hjelp av nettverkene (et for hvert programområde).

- Har prosjektet ført til utvikling av gode samarbeidsarenaer for skole og lærebedrifter?
Vil dette bli videreført?

Ja, helt klart. Både frisør og elektrofag har videreutviklet samarbeidet med lokalt næringsliv. Gjennom faget "Prosjekt til fordypning" er det inngått avtaler med bedrifter der elever kan få en praksisplass slik at de kan lære / erfare faget. På elektrofag blir nesten alle timene på VG2 brukt til "opplæring i bedrift". Vi gjennomfører 2x3 uker der elever får praksisopplæring på samarbeidsbedrifter. Denne opplæringa skjer i tråd med "PGV", og dokumenteres elektronisk. De som er "mentor" til elevene er med på å vurdere det faglige nivået til eleven. Denne arbeidsformen har også en annen fordel: Gjennom praksisukene får bedriftene et langt bedre bilde av kompetansen til eleven. Vi ser at rekruttering av lærlinger nesten utelukkende skjer på bakgrunn av dette samarbeidet.

- Har det gjennom prosjektet blitt prøvd ut samordning av mapper og bruk av opplæringsbok/ annen dokumentasjon av læretiden?

Se avsnitt om elektroniske mapper

- Har det fra prosjektet blitt spredt gode resultater og eksempler?

Prosjektet har vært spredt til andre avdelinger på prosjektskolene. Breivang har vedtatt at denne arbeidsformen skal brukes av alle programområder. På Breivika er det per dato ikke fattet et slikt vedtak.

Prosjektet har vært spredt til opplæringskontorer / bedrifter ved presentasjoner på møter i KARRI (sammenslutning av opplæringskontorer i Troms, se www.karri.no). KARRI vil også bruke personer fra Vandrebokprosjektet i arbeidet med å etablere seg på LMS-et "Fronter"

VIDEREFØRING AV PROSJEKTET

I Troms har utdanningsetaten vedtatt at alle skal bruke LMS i læringsarbeidet, også opplæring av lærlinger. Dersom vi skal få dette til på en god måte, så må vi legge ned en god del arbeid for å spre gode resultater fra prosjektet. Det er spesielt tre erfaringer som er verdt å videreføre:

- **Mapper som gjennomgående arbeids- og vurderingsform.**
 - Mappevurdering i bedriftsopplæringa setter et helt annet fokus på kvaliteten i opplæringa enn før. Fylkeskommunen sitt fagopplæringsteam har allerede begynt å trekke inn erfaringene i arbeidet med kvalitetssystem i bedriftsopplæringa.
 - FPL via sin rolle som nettverksleder vil være ressursperson for KARRI (nettverk for opplæringskontor) også etter prosjektslutt våren 2010
- **LMS som kvalitetssikring av opplæring i Kunnskapsløftet**
 - Fagopplæring har vedtatt at Fronter skal brukes til opplæring av lærlinger
 - Yrkesopplæringsnemnda har vedtatt kriterier for godkjenning av lærebedrifter, der underveisvurdering eller mappevurdering er med, dette vil vi implementere i opplæringa mot faglige ledere og instruktører, samt i prøvenemndsopplæringa
 - For å kvalitetssikre underveisvurdering har TFK gjennomført at alle elever og lærlinger skal ha minst en dokumentert fagsamtale med lærer / instruktør hvert halvår.
- **LUT (lærings- og utviklingsteam).**
 - Utdanningsetaten har vedtatt videreføring av faglige nettverk og samarbeid skole-arbeidsliv i regionene.
- **Annet:**
 - Viser til vedleggene med "delrapporter" fra sentrale aktører i prosjektet. Oppfølginga på skolene som er representert i prosjektet vil ivaretas av den enkelte skoles handlingsplan.

Prosjektet har vært spennende, og det har gitt meg og mange andre bedre innsikt i og forståelse for hvor viktig det er å få HELE det fireårige opplæringsløpet kvalitetssikret, både mht undervisning/veiledning og vurdering.

Jeg vet at det kommer et oppfølgingsprosjekt som skal sette fokus på en gjennomgående dokumentasjonsform, og at prosjektet skal prøves ut i Troms.

Jeg tror at erfaringene som er høstet i Vandrebokprosjektet vil være nyttig i det prosjektet.

Tromsø 25. mars 2010

Trond Kristoffersen

Fylkesprosjektleder i Troms

VEDLEGG BREIVIKA VIDEREGÅENDE SKOLE

Ass. rektor

o Hva skal videreføres i det enkelte fylke? Hvilke administrative og politiske vedtak planlegges?

Her må administrasjonen legge frem forslag for politikerne på en struktur på hele opplæringsløpet.

Hvordan skal opplæringen og kompetansemålene vær. Lærere, skoleledelse, bedrift og prøvenemnden må ha en felles forståelse på hva opplæringen skal inneholde, hva som skal vurderes og når den skal vurderes, hvilke dokumentasjon skal kandidaten legge frem til fagprøve og hva som skal vektlegges. Hvordan skal fagprøven inneholde og hvordan skal den avvikles. Har skole og bedrift samme forståelse for dokumentasjon? I referater fra møter og rapporter tyder det ikke på det. Hvordan få et felles arena der man kan diskutere og skolers på dette?

o Planlegging – Gjennomføring - Vurdering (PGV) -> Opplæringen "styres" av arbeidsoppdrag

I Karlsensutvalget sin utredning "Fagopplæring for framtida" 3.1.8 Vurdering. Her sier det at: "Vandrebooka" "legges det opp til en systematisk arbeidsform gjennom hele den videregående opplæringen i skole og bedrift med planlegging, gjennomføring, vurdering og dokumentasjon av elevens og lærlingenes arbeid". Videre står det at; "Partene i arbeidslivet har presisert at de alternative prøveformer ikke kan erstatte fag-og svenneprøvene".

Det betyr så at dokumentasjon og vurdering gjennom hele opplæringsløpet ikke vektlegges på samme måte som en sluttvurdering med en fag-/svenneprøve gjør.

Med bedre samarbeid og skolering av lærere, faglignede og prøvenemnden burde man få til en helhetlig vurdering med underveisvurdering og en sluttvurdering på måloppnåelse ved fag-/svenneprøven.

o Gjennomgående arbeidsmåte i hele opplæringsløpet

Det er helt klart når man leser rapporter og møtereferat et det er stor kulturforskjell mellom skole og bedrift også muligens prøvenemnd. Dette kan skyldes ulike kulturer mellom de ulike gruppene, slik at et tettere samarbeid mellom skole, opplæringskontor, bedrift/fagligleder og prøvenemnd er nødvendig. Dette blir en utfordring for skoleeier å få til.

o Mappe-/underveisvurdering i skole- og læretid

Mappe – og underveisvurdering er viktige faktorer for å kvalitetssikre opplæringen. Hvis man tenker seg at all vurderings skal vektlegges i heleopplæringsløpet er dokumentasjon viktig –

<http://vandrebooka.breivika.vgs.no>

da vil mappevurdering være viktig og at man bruker elektronisk mappe. Her bør skolene ta et ansvar i opplæring i det vi bruker i dag, Fronter eller frisørene, FIFF. Det er et skoleeieransvar der skolene må gi den nødvendige opplæring i bruk av elektroniske plattformer.

o Videreføre LUT-struktur

Tror det er viktig at man ser på alternative oppføringsformer i vgo. Kan tenke meg at flere fag med stort hell kan ta "Vandrebooka" modellen i bruk. Både RM, HS og TP egner seg meget godt etter min mening for å gjennomføre "Vandrebooka" modellen. Noe har hevdet at denne modellen favoriserer de "flinke" elever. Da har man først og fremst tenkt på at dette med dokumentasjon er viktig, og det er selvfølgelig det, men elektrolevnene dokumentere mange av sin oppgaver med bilder. Dette vi også kunne gjøre på TP, men er litt mer usikker når det for eksempel gjelder en kokkeoppgave – hvordan dokumentere smak og konsistent? HS vill kanskje kunne bruke modellen – her har man ofte særløp med vg1, vg2 og vg3.

Min anbefaling er:

- 1) Utvide samarbeid skole og bedrift
- 2) Felles opplæring av; lærere, fagligeledere, prøvenemnder
- 3) Hospitering Skole – bedrift. Lærer i vgo hospiterer i bedrift – fagligeledere og prøvenemnd hospiterer i skole
- 4) Viderefører modellen i flere fag, RM, HS og TP
- 5) Skoleeier må legge forholdene til rette for en slik modell, gjennom å gi ramme og politiske vedtak.

Tor H. Andresen
Ass rektor

<http://vandreboka.breivika.vgs.no>

VEDLEGG BREIVANG VIDEREGÅENDE SKOLE

Breivang vgs har et ønske om å videreføre prinsippene for vandreboka på egen skole knyttet til yrkesfagene, dvs. DH og HS.

Vi ønsker spesielt videreføring av mappe som læringsmetode og vurdering. Ang. eksamen ønsker vi at mappe skal tas inn som en del av vurderingsarbeidet til eleven, utover det må eksamen være lik den elevene får til svenneprøven. Dersom deler av elevens mappe tas inn i eksamen får den en større betydning i læringsarbeidet. LUT bør også videreføres.

Vi ønsker også at prosjektet skal spres til andre skoler innenfor yrkesfag, med en start på DH, Elektro og HS. Neste trinn kan være de andre yrkesfagene. Spredning og implementering krever noe kompetanseheving både for ansatte i skolen og overfor bedriftene hva gjelder den digitale kompetansen, mappevurdering og mappe som arbeidsmetode. Her ser vi nødvendigheten av at det prioriteres noe etterutdanningsmidler og andre utviklingsmidler fra utdanningsetaten dersom det skal bli en realitet å spre/implementere prosjektet til andre skoler.

Jeg viser ellers til den rapporten som jeg skrev skrev i f m 7. rapportering og som ligger publisert på hjemmesiden til Troms vandrebok. LUT som samarbeidsfora mellom opplæringskontor, bedrifter, fagopplæringen og skole er veldig viktig og her ser vi et meget stort potensiale for å utvikle samarbeidet. Den digitale mappen disiplinere elevene i læringsarbeidet, utvikler elevens tverrfaglige og digitale kompetanse. Vi har også sett en sterk utvikling hos bedriftene hva gjelder vurderings- og den digitale kompetansen i løpet av prosjektperioden.

Eva Carina Sparrman
Rektor

VEDLEGG, FRISØR

Skole, opplæringskontoret for frisørfag i nord og fagopplæringen. Bente, Lisbeth og Terje.

* Har prosjektet ført til bedre kvalitet på opplæringen i skole og bedrift og dermed elevens/ lærlingens egen læring? Beskriv hvordan.

I skole og bedrift har vi fått et bedre fokus på læring, kultur for læring. Gjennom dokumentasjon får vi en bevisstgjøring på egen læring, dette fører til en trygghet for eleven / lærlingen. Faste rammer rundt opplæringen.

* Har prosjektet ført til at hver enkelt elev/ lærling er bedre forberedt for arbeidslivet, og til å bli en god fagarbeider og samfunnsdeltaker? Beskriv endringene. Hva viser prøveresultatene?

Elevene / lærlingene har lært å forholde seg til et digitalt verktøy, det har også ført til en kompetanseheving av lærere og veiledere i bruk av digitale verktøyet. Lærlingene er "tvunget" til å jobbe med alle kompetansemålene i læreplanen. Bevisstgjøring av styringsdokumentet, læreplan. Dette gjelder også for opplæringsansvarlige.

Prøveresultatene: Viser ikke noen forandringer på resultatene.

* Har prosjektet ført til at det gjennom det fireårige opplæringsløpet er blitt gjennomført en helhetlig pedagogikk, der hele læretiden (2 år i skole og 2 år i bedrift) preges av at elevene /lærlingen aktivt deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid?

Beskriv endringene.

I frisørfaget har prosjektet ført til bruk av en felles digital læringsplattform for dokumentasjon og noen felles skriv, oppgaveformer og kriterier, noe som har ført til at elevene gjenkjenner dokumentasjonsformen i hele opplæringsløpet. Innsyn fra opplæringskontoret til elevenes arbeider i skolen. Stor motivasjonsjobb i skolen for å få elevene mer aktiv i planleggingen av eget arbeid, det jobbes målrettet med refleksjon og egenvurdering i frisørfaget.

* Har prosjektet ført til utvikling og utprøving av elektroniske mapper?

Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Prosjektet har ført til utprøving av elektroniske mapper, dette vil bli videreført i noenlunde samme form. Mapper vil ikke bli brukt som svenneprøveform slik som det ble gjort forsøk med i prosjektet. Gjennom bruk av elektroniske mapper / dokumentasjon må eleven / lærlingen konsentrere seg mer om opplæringen, de tvinges til refleksjon og progresjon i læringen, hva har jeg gjort, hva lykkes jeg med, hva må gjøres annerledes for å lykkes neste gang.

* Har prosjektet ført til utvikling av gode samarbeidsarenaer for skole og lærebedrifter?

Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Prosjektet har forsterket et etablert samarbeid og bidratt til å systematisere, finne flere møtetider / rutiner. Dette samarbeidet vil fortsette / videreføres og videreutvikles.

Hva er betingelsene for at slike arenaer skal fungere? Hva er hindringer?

<http://vandreboka.breivika.vgs.no>

Betingelser for at et slikt forum skal fungere: Tid og penger.

Hindringer: Tid og penger.

* Har det gjennom prosjektet blitt prøvd ut samordning av mapper og bruk av opplæringsbok/ annen dokumentasjon av læretiden?

Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Det har vært prøvd ut fysiske mapper, det ble kuttet ut og erstattet med elektroniske mapper i lærebedriftene.

* Har det fra prosjektet blitt spredt gode resultater og eksempler?

Beskriv hvordan.

Det er spredt gode resultater i form av opplæringskonferansene både i Troms og Finmark, Lisbeth fra OK. Det er spredt resultater på egne skole, frisørlærerforbundet og til opplæringskontorene. Det er også etablert samarbeidsteam, LUT, på service og samferdsel som et resultatet av prosjektet.

Lisbeth Gamst, Terje Bakkelund og Bente E. Killie

VEDLEGG LUT-ELEKTRO

- Har prosjektet ført til bedre kvalitet på opplæringen i skole og bedrift og dermed elevens/lærlingens egen læring? Beskriv hvordan.

Prosjektet har ført til mere fokus rundt læringsprosessen for disse elevene/læringene, men om kvaliteten er blitt bedre er litt usikkert. Kvalitet kommer mye an på egen motivasjon hos den enkelte elev/lærling.

- Har prosjektet ført til at hver enkelt elev/ lærling er bedre forberedt for arbeidslivet, og til å bli en god fagarbeider og samfunnsdeltaker? Beskriv endringene. Hva viser prøveresultatene?

Ved at det har blitt kjørt halvårsoppgaver, så har elev/lærling fått testet seg og bygd opp kompetansenivået gradvis. De har kunnet ta stilling til helheten i arbeidslivet og betydningen av de enkelte oppgavene, fått tilbakemelding/vurdering av sitt faglig nivå. En del av prøveresultatene har vist en høy progresjon med at de har testet seg i trygge omgivelser.

- Har prosjektet ført til at det gjennom det fireårige opplæringsløpet er blitt gjennomført en helhetlig pedagogikk, der hele læretiden (2 år i skole og 2 år i bedrift) preges av at elevene/lærlingen aktivt deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid? Beskriv endringene.

De har fått erfart at det er viktig med en god planlegging for å få en god gjennomføring, samt at det kan være lurt å ha en egen refleksjon for å bli bedre fagarbeider.

- Har prosjektet ført til utvikling og utprøving av elektroniske mapper? Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Elektroniske mapper/læringsplattformer eks. fronter – fungerer greit når flere instanser ønsker innsyn i en elev/lærlings utvikling, samt at man kan dokumentere opplæringen. Fagopplæringen, skolen og lærebedrift bør vurdere sterkt å videreføre dette.

- Har prosjektet ført til utvikling av gode samarbeidsarenaer for skole og lærebedrifter? Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Hva er betingelsene for at slike arenaer skal fungere? Hva er hindringer?

Samarbeidet mellom skole og lærebedrift, kan nok ha blitt bedre grunnet stor fokus i prosjektet. Viktig at man videre finner felles plattformer/arenaer/samarbeidsprosjekter for å utvikle denne delen. Gjensidig hjelp til hverandre vil nok utvikle bedre elever/lærlinger i fremtiden.

- Har det gjennom prosjektet blitt prøvd ut samordning av mapper og bruk av opplæringsbok/ annen dokumentasjon av læretiden? Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

6-10 halvårsoppgaver med vurdering er bedre enn ei dårlig/tilfeldig opplæringsbok. Lærlingen får et mer eierforhold til en halvårsoppgave på et spesifikt emne av opplæringen, samt at vi får en god dokumentasjon av læringsprosessen.

- Har det fra prosjektet blitt spredt gode resultater og eksempler?
Beskriv hvordan.

Når en ser at "kunnskapsløftet" ligger svært nær mye av erfaringene i prosjektet, så er jo det et godt resultat, men også det at en del av teori undervisningen knyttes opp mot praksis undervisningen i skolen for å få eleven/lærlingen til å se sammenhengen. Et utvidet LUT sammensatt av alle parter i opplæringsprosessen er veldig godt resultat av prosjektet.

Deltakere i LUT – Skole, bedrift, org. I arbeidslivet, prøvenemnd, fagopplæringen/kontor og forvaltningen.

Mvh. Geir Johansen Storli, leder LUTE

VEDLEGG FAGLIG LEDER BRAVIDA

- Har prosjektet ført til bedre kvalitet på opplæringen i skole og bedrift og dermed elevens/lærlingens egen læring?
Beskriv hvordan.

Ser ikke noe forskjell på de elevene / lærlingene som har brukt vandreboka. Det er det praktiske som teller og da spesielt instruktør som har den viktigste jobbe i et læreforhold. Dokumentasjon og samsvarserklæringer blir det nok av selv om elevene ikke er med i vandrebokprosjektet.

- Har prosjektet ført til at hver enkelt elev/ lærling er bedre forberedt for arbeidslivet, og til å bli en god fagarbeider og samfunnsdeltaker? Beskriv endringene.
Hva viser prøveresultatene?

Nei. Nå skal det nevnes at fagprøven ikke er avlagt hos mine to kandidater.

- Har prosjektet ført til at det gjennom det fireårige opplæringsløpet er blitt gjennomført en helhetlig pedagogikk, der hele læretiden (2 år i skole og 2 år i bedrift) preges av at elevene /lærlingen aktivt deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid?
Beskriv endringene.

Dette må nesten lærligen svare på

- Har prosjektet ført til utvikling og utprøving av elektroniske mapper?
Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Dette er noe vi har på bedriftsnivå. Alt går elektronisk. Montører / lærlinger gjør all dokumentasjon, timeskriving, reiseoppgjør, kunderapporter osv.på PC eller håholdte PDAer.

- Har prosjektet ført til utvikling av gode samarbeidsarenaer for skole og lærebedrifter?
Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan.

Hva er betingelsene for at slike arenaer skal fungere? Hva er hindringer? Har gode relasjoner til skolene, men det vil alltid være problem mellom privat og offentlige etater på grunn av kostnader til private bedrifter. Det offentlige har ikke ordninger i dag som er gode nok og kompenserer for tidsforbruket til bedriftene / lærlingene.

- Har det gjennom prosjektet blitt prøvd ut samordning av mapper og bruk av opplæringsbok/ annen dokumentasjon av læretiden?
Vil dette bli videreført? Beskriv hvordan. Lærlingene har også opplæringsbok og har fulgt undervisning som er gjennomført for lærlinger utenfor vandreboka.
- Har det fra prosjektet blitt spredt gode resultater og eksempler?
Beskriv hvordan.

Tror ikke det er noe forskjell på vandreboklærlingene og de andre. Det handler mere om interesse for faget. Der kommer de gode resultatene.

Fremtiden er helt klar elektronisk og bedrifter, leverandører og utbyggere osv er kommet veldig langt på dette feltet, slik at dette er velkjent for de fleste i bransjen.

Viggo Hansen

Bravida

VEDLEGG FAPRØVENEMND ELEKTRO

Her er noen synspunkter vedrørende gjennomførelse av fagprøve med mappekandidater.

FORDELER:

- Lærlingene lærer seg å dokumentere jobben som skal utføres. Får det inn ifra begynnelsen. Mange feil på nyanlegg som avdekkes, er mangelfull dokumentasjon. Ved å "tvinge" lærlingene til å dokumentere jobbene som utføres, vil man på sikt kunne redusere feil på nyanlegg.
- Lærlingen oppfordres til å være mer delaktig i å tilegne seg kompetanse / lærdom ihht. kompetansemål, samt kunne bevise det underveis. Ikke bare "stormlese" ved slutten av læretiden, før avleggelse av en ordinær fagprøve.
- Bedriftene må være aktiv i læreperioden. Må følge opp lærekandidaten kontinuerlig i hele læretiden.
- Man kan avdekke hvordan lærlingen utvikler seg i løpet av læretiden, og rettlede /veilede underveis.
- Man avdekker lettere bedrifter som ikke følger opp lærlingene på en tilfredsstillende måte.
- I og med at det er flere delprøver, så vil man til en viss grad ha kontroll over at lærlingen får litt allsidighet vedr arbeidsoppgaver i læreperioden.

FORUTSETNINGER:

- Bedriftene må innse at de må bruke mer tid på hver enkelt lærling.
- Prøvenemnda må bruke mer tid på hver enkelt lærling.
- Alle må ha en positiv innstilling til den nye ordningen.

UTFORDRINGER:

- Samarbeid mellom fylkeskommune, prøvenemnda, bedrift, og til dels skole.
- Må innse at dette er en litt dyrere løsning ved gjennomførelse av fagprøve, og dette må gjenspeiles økonomisk ifra Fylkeskommunen.

KONKLUSJON

- Utvilsomt positivt. Oppnår høyere kvalitet på gjennomførelse av læretiden og gjennomførelse av fagprøven. Dette kan resultere i en høyere kvalitet på nyutdannede elektrikere.

<http://vandreboka.breivika.vgs.no>

Mvh

Roy Berglund

Jørn-Inge Nilssen

VEDLEGG FAPRØVENEMND FRISØR

Rapport fra avlagte svenneprøver i damefrisørfaget i prosjektet Vandreboka

Jeg har fulgt mappevurderingsprosjektet med samling på Gardermoen, og jevnlig møter i LUT.

Av de første lærlingene som ble med i prosjektet i 2006 var det en lærling som avla prøve i 2008, men mappene var for dårlig til at prøven kunne avlegges etter forskriftene i prosjektet, og meget dårlige bilder. Lærlingen avla vanlig prøve med bestått som resultat.

6 nye lærlinger begynte i prosjektet i 2008, og i kontakt med opplæringsansvarlige og lærlingene høsten 2008 og våren 2009, hadde noen startproblemer, men etter vert fikk de en bedre forståelse av elektronisk verktøy (dataprogrammet Fiff). Noen brukte papirmapper i tillegg.

4 lærlinger avla prøve etter vandreboka våren 2009. Oppgavene til hver lærling ble gjennomgått. Erfaringsmessig var det vanskelig å studere noen disipliner ut fra bilder.

Reduserte prøver ble gitt hver enkelt lærling, ca 5 ½ time. Opplæringsansvarlig i bedriften ble kontaktet og informert om prøvens innhold som ble godkjent.

Tidsmessig skulle lærlingene være ferdig kl 1430 før egenvurderingssamtale startet.

Resultatet ble 3 beståtte og 1 ikke bestått. Lærlingen med ikke bestått avla ny vandreboks prøve høsten 09 med bestått resultat.

Vår erfaring med elektroniske mapper er positiv i opplæringen, og høyner forståelsen for eget arbeid. Lærlingene var i bedrifter som er medlem av opplæringskontor for frisørfag.

Anita Evertsen Brekmoe

Leder av prøvenemnda i damefrisørfaget i Tromsø